

Vogelringstation het Gooi 4^e periode 2013

Rudy Schippers

De Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn nog steeds bezig met de vergunningsprocedure zodat wij voor de herfstperiode een alternatief moesten vinden voor de najaarstrek. Gelukkig bleek de eigenaar van jachthaven 't Raboes interesse te hebben in het ringgebeuren zodat wij daar onze netten konden uitzetten, wat een goede keuze bleek te zijn.

Bruine boszanger

Het weekend van 19 en 20 oktober zal ons nog lang nablijven vanwege de vele voor ons ongebruikelijke vangsten waarvan de absolute topper een bruine boszanger was. Deze aan de fitis verwante soort is net een slagje groter dan een tjiftjaf en herkenbaar aan zijn forse witte wenkbrauwstreep en egaal bruin bovendek zoals op bijgaande foto te zien is. Ook wanneer je deze soort in de hand hebt is het niet makkelijk om te zien of je een raddes boszanger of een bruine boszanger voor je hebt. De raddes heeft evenwel een nog langere wenkbrauwstreep dan een bruine, de kop is groter en ook de snavel is forser maar waar is het vergelijkingsmateriaal?

Dit blijkt de eerste waarneming voor het Gooi te zijn en hoewel de bruine boszanger tegenwoordig jaarlijks enkele keren wordt gezien of gevangen in de kuststreken is hij verder zeldzaam in het binnenland. Voor zover ik kon nagaan is hij buiten de kuststrook alleen bekend van de Gelderse gemeente Overbetuwe bij Driel waar hij op 26 oktober 2003 is waargenomen. De eerste waarneming in Nederland van een bruine boszanger in 1978 was trouwens ook op 19 oktober, bij Oosterend op Terschelling. Dit jaar zijn er in Nederland drie bruine boszangers gevangen waarvan twee op Vlieland, eveneens op 19 oktober en de andere op 26 oktober en een in het Gooi op 19 oktober met een terugvangst op de volgende dag.



Bruine boszanger

Bruine boszangers zijn afkomstig uit grote delen van China, Mongolië en Siberië. Hun gebruikelijke overwinteringsgebied ligt in zuidoost Azië maar net als bij de andere loofzangers uit hetzelfde gebied zoals het bladkoninkje, de pallas boszanger en de raddes boszanger zien we ook een kleine groep vogels die jaarlijks naar West Europa gaan waar ze vooral vanaf eind september tot begin november gezien worden. Dit betekent meer dan 4000 km vliegen voor een vogel die nog geen 10 gram weegt (onze vogel woog 9,4 gram).

Porseleinhoen

Ook het porseleinhoen is voor ons geen gebruikelijke soort hoewel we hem twee weken eerder ook al gevangen hadden samen met enkele waterrallen. Onze ringlocatie bij het Raboes is totaal anders dan wat we gewend waren bij Oud Naarden. Vooral het drassige terrein hier met kleine slikjes langs de Eemmeerkust is ideaal voor snippen en rallen waaronder ook het porseleinhoen. Porseleinhoentjes

worden vooral 's nachts tijdens de trekperiode gevangen waarbij lichte regen ideaal is. Je moet daarvoor echter wel de hele nacht bij de netten blijven. Gelukkig was Pascal Gijsen bereid zich daarvoor op te offeren en met resultaat! Het zal duidelijk zijn waarom deze soort zo weinig gevangen wordt. Dit jaar zijn er in Nederland 38 gevangen, waarvan drie vogels in het binnenland met twee in het Gooi en een in de Ooijpolder bij Nijmegen en de andere 35 langs de kust. Een vangst op 19 oktober duidt er op dat het vermoedelijk geen vogel uit ons land betreft maar meer waarschijnlijk afkomstig is uit Zuid Zweden of Finland of elders uit noordoostelijke gebieden. Nergens anders zijn er dit jaar in Nederland porseleinhoentjes gevangen in oktober en ook in andere jaren zijn oktobervangsten zeldzaam. Onze twee vangsten van 6 en 19 oktober zijn dus wel zeer uitzonderlijk geweest. Overigens zijn waarnemingen van een porseleinhoen zo laat in het seizoen überhaupt schaars hoewel volgens Vogels tussen Vecht en Eem er twee winterwaarnemingen gedaan zijn namelijk op 31 december en 4 januari.



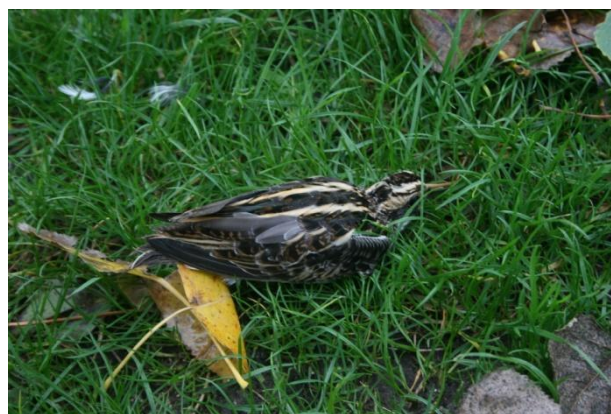
Porseleinhoen



onderstaart

Bokje

Een derde soort die nog minder gevangen wordt dan het porseleinhoen is het bokje waarvan we er, verspreid over drie dagen, 6 gevangen hebben, waarvan de helft gedurende de nacht. Het Nederlands jaartotaal voor 2013 van geringde bokjes staat op 33 waarvan 23 op de waddeneilanden en langs de kust. In het binnenland zijn er dit jaar 10 vangsten van een bokje waarvan 6 in het Gooi, 3 bij de Ketelbrug en een bij het Tjeukemeer in Friesland. Bokjes blijven echt tot het allerlaatste moment diep in de vegetatie gedoken zitten, ook al is dat gras, zoals bijgaande foto laat zien.



bokje

Waterral

Vanaf 2007 tot 2013 hebben we op Oud Naarden en Oud Valkeveen in totaal 12 waterrallen gevangen waarvan 7 in 2010. Hier bij het Raboes hebben we vanaf september dit jaar alleen al 9 waterrallen

kunnen ringen waarvan de laatste op 10 november kwam aanvliegen over de rivier de Eem en onder in het net belandde dat langs de pier stond opgesteld.

Ijsvogel

Een van de meer interessante terugvangsten betreft een aantal ijsvogels die het goed doen aan de monding van de Eem. In totaal hebben we bij het Raboes 7 verschillende ijsvogels van een ring kunnen voorzien waarvan 4 vogels weer teruggevangen zijn. Op 17 november kregen we bezoek van ijsvogelman Jelle Harder, die hier de gelegenheid kreeg om zelf een ijsvogel in de handen te krijgen. Jelle heeft die dag ter plaatse een wand afgestoken en daar een nestgat in gemaakt. Bij de eerste controle, ongeveer 45 minuten later, zat er al een ijsvogel bij het nest!



Mannetje ijsvogel

Op 24 november hebben we voor het laatst gevangen bij het Raboes. Op die dag hadden we maar 12 vogels in de netten zodat we alles hebben ingepakt, opgeruimd en met de keet vertrokken zijn. Deze locatie is ideaal tijdens de trekperiode maar heeft slechts een beperkte eigen vogelstand die inmiddels goed bekend is. Vanaf begin september hebben we daar 1750 vogels uit de netten gehaald van in totaal 40 soorten waarvan 124 terugvangsten. Naast de hierboven aangehaalde soorten waren voor ons ook de grote aantallen ringmussen en vooral de putters en watersnippen leuke soorten die we niet zo makkelijk bij Oud Valkeveen in de netten krijgen.

Een van de meer opmerkelijke terugvangsten was die van een zwartkop die als jonge vogel op Oud Naarden geringd werd en drie maanden later nabij Murcia in Zuid Spanje wederom in de netten kwam, een afstand van zo'n 1650 km. Van de recent op het Raboes geringde rietzangers is 12 dagen later de eerste terugmelding binnen uit een natuurreservaat bij de Garonne op 955 km afstand.

Met dank aan de heer Schoonderbeek, eigenaar van jachthaven 't Raboes.